

Briselē, 2023. gada 12. decembrī
(OR. en)

16588/23

LIMITE

**ELARG 91
COWEB 161
COEST 657**

PIEZĪME

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsēkretariāts
Saņēmējs:	Padome
K-ias dok. Nr.:	COM (2023) 690 FINAL
Temats:	Projekts – Padomes secinājumi par paplašināšanos

Gatavojoties Vispārējo lietu padomes sanāksmei, kas notiks 2023. gada 12. decembrī, pielikumā pievienots projekts Padomes secinājumiem par paplašināšanos, kuru pēc diskusijām Pastāvīgo pārstāvju komitejā sagatavojuši prezidentvalsts. Šis teksts ir iesniegts izskatīšanai Padomē, lai tas tiktu apstiprināts.

VISPĀRĒJO LIETU PADOME

PROJEKTS – PADOMES SECINĀJUMI PAR PAPLAŠINĀŠANOS

1. Padome pienācīgi ņem vērā Komisijas 2023. gada 8. novembra paziņojumu par ES paplašināšanās politiku, kurā ietverti ziņojumi par Melnkalni, Serbiju, Ziemeļmaķedoniju, Albāniju, Bosniju un Hercegovinu, Kosovu *, Turciju, Ukrainu, Moldovas Republiku (turpmāk – Moldova) un Gruziju.
2. Padome atkārtoti apstiprina savu apņemšanos attiecībā uz paplašināšanos saskaņā ar atjaunoto vienprātību par paplašināšanos, kas 2006. gada decembrī apstiprināta Eiropadomē un pēc tam pieņemtajos Padomes un Eiropadomes secinājumos. Saskaņā ar iepriekšējiem Padomes secinājumiem un saistībā ar Kopenhāģenas politiskajiem kritērijiem Padome atkārtoti apstiprina, ka ir vajadzīgi taisnīgi un stingri nosacījumi, pašu nopelnu princips un atgriezeniskums. Padome uzsver, cik svarīgi ir nodrošināt to, ka ES var uzturēt un padziļināt pati savu attīstību, tostarp savu spēju integrēt jaunus dalībniekus. Padome joprojām sagaida, ka partneri uzņemsies atbildību un demonstrēs savu saistību un politiskās gribas ticamību, īstenojot vajadzīgās reformas un panākot reālu progresu attiecībā uz pamatjautājumiem.

* Šis nosaukums neskar nostājas par statusu un atbilst ANO DP Rezolūcijai 1244/1999 un Starptautiskās Tiesas atzinumam par Kosovas neatkarības deklarāciju.

3. Paplašināšanās ir ģeostratēģisks ieguldījums mierā, drošībā, stabilitātē un labklājībā. Tas ir dzinulis Eiropas pilsoņu ekonomisko un sociālo apstākļu uzlabošanai, atšķirību mazināšanai starp valstīm, un tam ir jāveicina Savienības pamatā esošās vērtības. Raugoties uz turpmākas paplašinātas Savienības perspektīvu, gan ES, gan nākamajām dalībvalstīm ir jābūt tam gatavām. Valstīm, kuras vēlas kļūt par dalībvalstīm, ir jāaktivizē savi reformu centieni, jo īpaši tiesiskuma jomā, atbilstīgi pievienošanās procesam raksturīgajam nopelnu principam un ar ES palīdzību. Vienlaikus Savienībai ir jānodrošina vajadzīgais iekšējais pamats un reformas. Mēs noteiksim mūsu ilgtermiņa mērķus un veidus, kā tos sasniegt. Mēs pievērsīsimies svarīgākajiem jautājumiem saistībā ar mūsu prioritātēm un politikām, kā arī mūsu spēju rīkoties. Tas darīs ES stiprāku un stiprinās Eiropas suverenitāti.
4. Krievijas agresijas karš pret Ukrainu apliecina, ka paplašināšanās ir arī stratēģiska prioritāte. Šajā sakarā atgādinot 2003. gada Saloniku darba kārtību un Eiropadomes 2022. gada jūnija secinājumus, Padome apstiprina savu pilnīgo un nepārprotamo iestāšanos par Rietumbalkānu, Ukrainas, Moldovas un Gruzijas dalības ES perspektīvu, atkārtoti uzsverot, ka to nākotne ir Eiropas Savienībā. Turcija joprojām ir kandidātvalsts un svarīga partnere daudzās kopīgu interešu jomās.
5. Vērtību, uz kurām balstās ES, respektēšana un apņemšanās tās veicināt, un to pienākumu pildīšana, kas nepieciešami dalībai ES, ir būtiska visiem partneriem, kuri vēlas pievienoties. Padome atkārtoti uzsver, ka tiesiskums ir viena no pamatvērtībām, kas ir ES pamatā, un tas joprojām ir obligāts priekšnoteikums virzībai uz dalību ES. Ilgtspējīgu un neatgriezenisku reformu sasniegumi tiesiskuma un pamattiesību jomā, demokrātijas institūciju darbība, tostarp depolarizācija, valsts pārvalde un ekonomiskie kritēriji joprojām ir galvenie kritēriji, pēc kuriem novērtē progresu ceļā uz dalību ES.

6. Pamattiesību aizsardzība ir ES vērtību pamatā. Padome īpašu uzmanību pievērš partneru progresam šajā jomā, atgādinot, ka ticami pasākumi paziņoto trūkumu novēršanai ir vispārēja prioritāte. Šajā sakarā Padome atkārtoti norāda, cik svarīgi ir aizsargāt bērnu tiesības un pie minoritātēm piederošu personu un neaizsargātās situācijās esošu personu, piemēram, romu, personu ar invaliditāti, lesbiešu, geju, biseksuāļu, transpersonu un interseksuāļu (LGBTI), un pie nacionālajām minoritātēm piederošu personu tiesības un nediskriminējošu attieksmi pret tām. Attiecībā uz dzimumu līdztiesību Padome atkārtoti norāda, ka ir jānodrošina pilnvērtīgu iespēju nodrošināšana sievietēm un meitenēm un iespēja sievietēm un meitenēm pilnībā izmantot pamattiesības. Padome atgādina, ka vārda brīvība, mediju brīvība un plurālisms ir demokrātiskas sabiedrības galvenie pīlāri un ka konkrēti un jūtami rezultāti šajās nozīmīgajās jomās joprojām ir būtiski.
7. Padome arī uzsver, ka partneriem ir jāvirzās uz priekšu saistībā ar visaptverošu tieslietu reformu, cīņu pret korupciju, tostarp deoligarhizāciju, un cīņu pret organizēto noziedzību. Padome atgādina, ka cīņā pret organizēto noziedzību joprojām ir jāpanāk stabili rezultāti attiecībā uz galīgiem notiesājošiem spriedumiem un noziedzīgi iegūtu līdzekļu izņemšanu un konfiskāciju.
8. Rietumbalkānos joprojām ir vajadzīgi izšķirīgi centieni, lai veicinātu izlīgumu un reģionālo stabilitāti, tostarp, risinot partneru divpusējos strīdus un jautājumus, kas sakņojas pagātnes mantojumā, – saskaņā ar starptautiskajām tiesībām un iedibinātajiem principiem, tostarp Līgumu par pēctecības jautājumiem.
9. Padome stingri uzsver, ka ir svarīgi vēl vairāk padziļināt sadarbību ārpolitikas jautājumos un to, ka Savienība no partneriem sagaida pilnīgu pieskaņošanos ES kopējai ārpolitikai un drošības politikai (KDĀP), tostarp ierobežojošajiem pasākumiem, – tas ir būtisks integrācijas ES procesa aspekts un spēcīgs apliecinājums partnera izdarītajai stratēģiskajai izvēlei un vietai vērtību kopienā. ES turpina atbalstīt partnerus un sniegt palīdzību jo īpaši tiem, kas ir pilnībā pieskaņojušies, tostarp palīdzību ar mērķi uzlabot to noturību pret hibrīddraudiem. Joprojām ir ārkārtīgi svarīgi novērst ES ierobežojošo pasākumu apiešanu, tostarp to pasākumu, kas pieņemti, reaģējot uz Krievijas agresijas karu pret Ukrainu.

10. Padome pauž gandarījumu par veiksmīgo sadarbību ar partneriem hibrīddraudu apkarošanas, kā arī terorisma, radikalizācijas un organizētās noziedzības apkarošanas jomā un joprojām ir apņēmības pilna vēl vairāk padziļināt sadarbību šajās jomās. Cīņa pret manipulācijām ar informāciju, tostarp dezinformāciju, joprojām ir svarīga prioritāte. Padome atgādina, ka Eiropas Savienība intensīvāk strādās ar partneriem, lai apkarotu nepatiesus Krievijas vēstījumus un dezinformāciju par Krievijas agresijas karu pret Ukrainu.
11. Neatbilstīga migrācija joprojām ir nozīmīga problēma, un šajā sakarā ir nepieciešama pastāvīga sadarbība un koordinācija ar visiem partneriem. Padome pauž atzinību Rietumbalkānu partneriem par konstruktīvo sadarbību un Turcijai par tās pastāvīgajiem centieniem uzņemt vienu no lielākajām bēgļu kopienām pasaulē. Padome arī uzsver, ka ir ārkārtīgi svarīgi, lai partneri saskaņotu savu vīzu politiku ar ES.
12. Padome aicina visus partnerus skaidri informēt savus pilsoņus par priekšrocībām un pienākumiem, kas izriet no attiecīgo valstu ceļa uz ES, kā arī par savu apņemšanos attiecībā uz ES vērtībām un nepieciešamajām reformām.
13. ES turpinās stiprināt un intensificēt savu atbalstu visos līmeņos nākotnes ES dalībvalstu politiskajai, ekonomiskajai un sociālajai pārveidei, kura pamatā ir reāls progress tiesiskuma un sociālekonomisko reformu jomā, kā arī tas, kā partneri ievēro ES vērtības, noteikumus un standartus. ES turpinās sniegt būtisku finansiālo un tehnisko palīdzību partneriem, jo īpaši, izmantojot Pirmspievienošanās palīdzības instrumentu (*IPA*) un Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumentu “Eiropa pasaulē” (*NDICI* “Eiropa pasaulē”), kā arī izmantojot mērķsadarbību un *TAIEX*. Saskaņā ar nosacītības principu un principu “politika pirmajā vietā” šīs finansiālās palīdzības mērķis ir palīdzēt partneriem pieņemt reformas un panākt pilnīgu saskaņotību ar ES *acquis*.

14. Padome joprojām ir apņēmības pilna tuvināt partnerus Eiropas Savienībai, sagatavojot pamatu pievienošanās procesam un sniedzot konkrētus ieguvumus to pilsoņiem jau paplašināšanās procesā. Šajā nolūkā Padome mudina izpētīt papildu pasākumus, kuru mērķis ir turpināt īstenot pakāpenisku integrāciju uz nopelniem balstītā un atgriezeniskā veidā saskaņā ar Eiropadomes 2022. gada jūnijā noteikto. Padome uzsver, cik svarīgi ir pilnībā izmantot esošo juridisko instrumentu potenciālu, un, balstoties uz pārskatīto paplašināšanās metodiku, cer izskatīt priekšlikumus turpmākai pakāpeniskai integrācijai virzībā uz pilnīgu dalību, tostarp vēl vairāk pastiprinātai ES nozaru sadarbībai ar partneriem kopīgu interešu jomās. Šajā sakarā Padome ņem vērā Komisijas paziņojumu “Jauns izaugsmes plāns Rietumbalkāniem”, kura mērķis ir paātrināt sociālekonomisko konvergenci starp Rietumbalkāniem un ES, pamatojoties uz stingriem nosacījumiem, un mudināt reģionu paātrināt ar ES saistīto reformu tempu pamatjautājumu jomā, atbalstot to virzību ceļā uz ES. Gaidāms, ka tā ierosinātā izpilde būs saistīta cita starpā ar progresu *acquis* jomā, reģionālo sadarbību un Serbijas un Kosovas konstruktīvu iesaistīšanos ES veicinātajā dialogā. Austrumu partnerības reģionālā politika arī turpinās atbalstīt Ukrainu, Moldovu un Gruziju to ceļā uz ES.

MELNKALNE

15. Padome atzinīgi vērtē jaunās valdības izveidi un mudina to ātri virzīties uz priekšu Melnkalnes ceļā uz ES un tās stratēģiskajā ievirzē. Ir vajadzīga politiska vienprātība un griba, lai steidzami atjaunotu demokrātijas institūciju darbību un izpildītu ilgtermiņa saistības reformu jomā.
16. Padome atzinīgi vērtē vispārējo progresu, kas līdz šim panākts pievienošanās sarunās, proti, atvērtas ir visas 33 caurskatītās sadaļas un 3 sadaļas ir provizoriski slēgtas. Melnkalnei būtu nekavējoties jāpārorientē centieni uz to, lai izpildītu 23. un 24. sadaļā, kuras attiecas uz tiesiskumu, noteiktos starpposma kritērijus. Kamēr nav sasniegts šis atskaites punkts, citas sadaļas netiks provizoriski slēgtas. Padome atgādina, ka progress saistībā ar šīm sadaļām ir būtiski svarīgs, un tas turpinās noteikt vispārējo tempu pievienošanās sarunās.

17. Padome atgādina, ka ir steidzami jāatjauno galveno tiesu iestāžu darbība, jo īpaši, pabeidzot vēl nepabeigtās amatā iecelšanas procedūras, un jāpaātrina un jāpadziļina galveno tiesu reformu īstenošana, lai garantētu neatkarīgu, efektīvu un kvalitatīvu tiesu sistēmu. Padome pauž gandarījumu par to, ka ir iecelts septītais tiesnesis Konstitucionālajā tiesā, kura tagad pilnībā darbojas.
18. Padome mudina Melnkalni pastiprināt centienus, jo īpaši tādās kritiskās jomās kā korupcijas un organizētas noziedzības apkarošana. Lai gan tiek atzinīgi vērtēts panāktais progress, Melnkalnei ir jāuzlabo rezultāti attiecībā uz izmeklēšanu, kriminālvajāšanu, galīgiem notiesājošiem spriedumiem un noziedzīgi iegūtu līdzekļu izņemšanu un konfiskāciju.
19. Padome pieņem zināšanai nelielu progresu, taču arī mudina Melnkalni pastiprināt centienus tādās jomās kā vārda brīvība un mediju brīvība, tostarp žurnālistu institucionālā aizsardzība pret jebkāda veida vardarbību.
20. Attiecībā uz ekonomikas kritērijiem Padome pauž gandarījumu par ekonomikas spēcīgo atgūšanos un stabilo izaugsmi, banku un finanšu nozaru stabilitāti un uzlabojumiem darba tirgū. Padome mudina Melnkalni īstenot strukturālas reformas, samazināt valsts parādu un turpināt centienus stiprināt fiskālo pārvaldību un pārredzamību.
21. Padome atzinīgi vērtē valdības apņemšanos turpināt reģionālās sadarbības attīstīšanu un veicināt labas kaimiņattiecības.
22. Padome pauž īpašu atzinību Melnkalnei par tās konsekventu sadarbību ārpolitikas jautājumos un par tās stingri un ilgstoši īstenoto pieskaņošanu ES KĀDP, tostarp ES ierobežojošajiem pasākumiem, un tas ir spēcīgs signāls, kas liecina par Melnkalnes stratēģisko apņemību virzīties uz ES. Tā arī atzinīgi novērtē Melnkalnes pastāvīgo aktīvo dalību ES misijās un operācijās saskaņā ar kopējo drošības un aizsardzības politiku (KDAP).

SERBIJA

23. Atgādinot savus 2022. gada 13. decembra secinājumus, Padome uzsver, cik svarīga ir spēcīga politiskā griba un konsekvence ar ES saistīto reformu īstenošanā, lai īstenotu Serbijas stratēģisko izvēli pievienoties ES. Padome atgādina, ka Serbijas progress tiesiskuma jomā un attiecību normalizēšana ar Kosovu turpinās noteikt pievienošanās sarunu vispārējo tempu.
24. Padome atzinīgi vērtē vispārējo progresu, kas līdz šim panākts pievienošanās sarunās, proti, atvērtas ir 22 no 35 sarunu sadaļām un 2 sadaļas ir provizoriski slēgtas. Serbijai būtu jāturpina koncentrēties uz to, lai izpildītu 23. un 24. sadaļā, kuras attiecas uz tiesiskumu, noteiktos starpposma kritērijus. Padome atzinīgi vērtē to, ka laikus ir pieņemti pieci likumi, ar kuriem tiek īstenoti 2022. gada konstitūcijas grozījumi. Tomēr ir vajadzīgs turpmāks darbs un politiska apņemšanās, lai īstenotu reformas pamatjautājumu jomās, tostarp tiesu iestāžu jomā. Serbijai ir arī jāturpina īpašu uzmanību pievērst pilnīgai pamattiesību ievērošanai, tostarp visneaizsargātāko grupu aizsardzībai, kā arī nediskriminējošai attieksmei pret personām, kas pieder pie minoritātēm, visā Serbijā.
25. Padome uzsver, ka Serbijai ir jāpastiprina centieni cīņā pret korupciju un organizēto noziedzību. Serbijai arī jāgūst reāli rezultāti un pārliecinoši panākumi attiecībā uz efektīvu izmeklēšanu, kriminālvajāšanu, galīgiem notiesājošiem spriedumiem un noziedzīgi iegūtu līdzekļu iesaldēšanu un konfiskāciju.
26. Padome atkārtoti pauž bažas par nelielajiem panākumiem vispārējās vides uzlabošanā attiecībā uz vārda brīvību un mediju neatkarību. Padome mudina Serbiju pastiprināt centienus efektīvi īstenot savu mediju stratēģijas rīcības plānu.
27. Padome arī atgādina aicinājumu Serbijas iestādēm objektīvi un nepārprotami informēt par ES un aktīvi iesaistīties jebkāda veida dezinformācijas un ārvalstu informācijas manipulācijas novēršanā un apkarošanā visos mediju kanālos.

28. Padome turpina uzsvērt, cik svarīga ir jēgpilna reģionālā sadarbība kara noziegumu izskatīšanā valsts iekšienē, vēl neatrisināto pazudušu personu lietu izmeklēšana un pilnīga sadarbība ar Starptautisko Kara noziegumu tribunālu atlikušās jurisdikcijas mehānismu. Nedrīkst būt nekāda atbalsta nedz notiesātiem kara noziedzniekiem, nedz viņu noziegumu glorificēšanai vai noliegšanai.
29. Lai uzlabotu apstākļus demokrātijas institūciju pienācīgai darbībai, Padome stingri mudina Serbiju pievērsties jau sen pastāvošajiem EDSO/*ODIHR* un Eiropas Padomes struktūru ieteikumiem, tostarp tiem, kas attiecas uz vēlēšanu procesa svarīgākajiem aspektiem.
30. Padome pieņem zināšanai Komisijas vērtējumu, ka Serbija ir saglabājusi savu gatavības līmeni attiecībā uz sarunu sākšanas kritērijiem 3. kopā (Konkurētspēja un iekļaujoša izaugsme). Padome pauž gandarījumu par Serbijas labo sagatavotības līmeni attiecībā uz ekonomiskajiem kritērijiem, tomēr mudina Serbiju dot papildu impulsu privātajam sektoram, paātrinot valsts pārvaldes un valstij piederošu uzņēmumu pārvaldības strukturālās reformas.
31. Padome atzinīgi vērtē to, ka Serbija ir saglabājusi apņemšanos attiecībā uz vairākām reģionālajām sadarbības iniciatīvām, un mudina Serbiju vēl vairāk stiprināt labas kaimiņattiecības un sekmēt stabilitāti un izlīgumu ar visiem partneriem reģionā.
32. Padome atkārtoti uzsver, ka tā nopietni sagaida, ka Serbija kā vissvarīgāko prioritāti pastiprinās centienus pilnībā pieskaņoties ES kopējās ārpolitikas un drošības politikas nostājām un ierobežojošajiem pasākumiem, tostarp attiecībā uz Krieviju un Baltkrieviju. Padome arī aicina Serbijas iestādes atturēties no darbībām un paziņojumiem, kas vērsti pret ES nostājām ārpolitikā un citos stratēģiskos jautājumos. Padome pienācīgi ņem vērā Serbijas sniegto humāno un cita veida palīdzību Ukrainai. Padome arī atzinīgi vērtē Serbijas uzlaboto sadarbību ar ES pie tā, lai novērstu ES ierobežojošo pasākumu apiešanu, un mudina Serbiju turpināt šos centienus. Padome atzinīgi vērtē Serbijas pastāvīgo aktīvo dalību un svarīgo ieguldījumu ES misijās un operācijās saskaņā ar ES KDAP.

33. Padome atzīst šajā sakarā gūtos panākumus, tomēr joprojām uzsver, ka Serbijai ir pilnībā jāizpilda savas saistības pieskaņoties ES vīzu politikai.
34. Padome atkārtoti uzsver, ka vardarbībai nav nekāda attaisnojama, un stingri nosoda Kosovas serbu protestētāju vardarbīgos aktus pret iedzīvotājiem, *KFOR* spēkiem, tiesībsardzības iestādēm un medijiem 2023. gada 29. maijā un vardarbīgo uzbrukumu Kosovas policijai 2023. gada 24. septembrī Kosovos ziemeļos. Padome sagaida, ka Serbija pilnībā sadarbosies un veiks visus vajadzīgos pasākumus, lai aizturētu un ātri sauktu pie atbildības uzbrukumu izdarītājus. Padome pauž nožēlu, ka Serbija šajā sakarā nav darījusi pietiekami daudz. Padome pauž bažas par Serbijas atkārtoto militāro spēku koncentrēšanu Kosovos tuvumā un ņem vērā pēc tam sekojošo karaspēka un ekipējuma daudzuma samazināšanos. Serbijai un Kosovai ir jāturpina pastāvīgi deeskalācijas centieni, jāatturas no vienpusējām un provokatīvām darbībām, kas varētu izraisīt spriedzi un vardarbību, un jāpārtrauc šķeltnieciska retorika. Padome atzinīgi vērtē to, ka Serbija ir spērusi dažus soļus vēlamajā virzienā, tostarp, publiski mudinot Kosovos serbus piedalīties vietējās vēlēšanās Kosovos ziemeļos. Serbijai būtu arī jāmudina Kosovos serbi atgriezties iestādēs, kuras viņi pametuši. Padome atgādina, ka saskaņā ar Eiropadomes 2023. gada 26. un 27. oktobra secinājumiem tad, ja pusēm saspīlējumu neizdosies mazināt, tam būs sekas.
35. Padome sagaida, ka gan Serbija, gan Kosova atradīs ilgtspējīgu risinājumu situācijai Kosovos ziemeļos, kas garantē drošumu, drošību un līdzdalības demokrātiju visiem iedzīvotājiem.
36. Padome sagaida, ka Serbija godprātīgi un kompromisa garā iesaistīsies ES veicinātajā dialogā, lai bez turpmākas kavēšanās panāktu visaptverošu juridiski saistošu nolīgumu ar Kosovu par attiecību normalizēšanu saskaņā ar starptautiskajām tiesībām un ES *acquis*. Šajā nolīgumā būtu jāpievēršas visiem būtiskajiem neatrisinātajiem jautājumiem, un tam tādējādi būtu jāveicina reģionālā stabilitāte. Attiecību normalizēšana un dialoga saistību izpilde ir būtiski priekšnoteikumi abu pušu virzībai ceļā uz Eiropu, un progresa trūkumā abas puses riskē zaudēt nozīmīgas iespējas.

37. Padome atzinīgi vērtē 2023. gada februārī un martā pieņemto nolīgumu par virzību uz Kosovas un Serbijas attiecību normalizēšanu un tā īstenošanas pielikumu un pauž nožēlu par to, ka abas puses šo nolīgumu neīsteno, kā arī par to, ka netiek pildītas vēl citas saistības, par ko vienojās ES veicinātajā dialogā, kuru vadīja Augstais pārstāvis un atbalstīja ES īpašais pārstāvis. Tā aicina Serbiju un Kosovu tos pilnībā ievērot un īstenot bez kavēšanās un bez nosacījumiem. Tas ietver Serbu vairākuma pašvaldību asociācijas/kopienas izveidi. Padome pauž gandarījumu par Serbijas un Kosovas gatavību pieņemt statūtu projektu, ko pusēm iesniedzis ES dialoga veicinātājs, ar nosacījumu, ka ir jāveic turpmāks darbs uz šā pamata.
38. Padome lūdz Komisiju un Augsto pārstāvi līdz 2024. gada janvāra beigām steidzami ierosināt Padomei grozījumus Serbijas pievienošanās sarunu 35. sadaļas kritērijos, lai atspoguļotu Serbijas saistības, kas izriet no nolīguma un tā īstenošanas pielikuma.

ZIEMEĻMAĶEDONIJA

39. Atgādinot Padomes 2022. gada jūlija secinājumus, Padome atzinīgi vērtē pirmo starpvaldību konferenci ar Ziemeļmaķedoniju, kas notika 2022. gada jūlijā, un skrīninga sanāksmju sekmīgu pabeigšanu. Padome ir gatava bez turpmākas kavēšanās vai papildu politiska lēmuma sasaukt vēl vienu starpvaldību konferenci, tiklīdz Ziemeļmaķedonija būs īstenojusi savu apņemšanos pabeigt konstitucionālās izmaiņas, kā minēts Padomes 2022. gada jūlija secinājumos, saskaņā ar savām iekšējām procedūrām. Padome aicina Ziemeļmaķedoniju paātrināt minētās izmaiņas. Pēc tam Padome ir gatava pēc iespējas drīzāk atvērt pirmo sarunu kopu saskaņā ar sarunu programmu.
40. Padome mudina visas partijas parlamentā koncentrēties uz to, kā virzīt ar ES saistītās reformas un pievienošanās procesu Eiropas Savienībai.

41. Padome atzinīgi vērtē Ziemeļmaķedonijas sagatavotības līmeni nozīmīgās jomās un uzsver, cik būtiski ir paātrināt uz ES orientētas reformas un vēl vairāk konsolidēt īstenošanu, jo īpaši pamatjautājumu un tiesiskuma jomā. Ziemeļmaķedonijai ir jānodrošina tiesu iestāžu neatkarība, profesionalitāte un objektivitāte, cīņa pret korupciju un organizēto noziedzību un valsts pārvaldes reforma. Padome pauž nopietnas bažas par dažām izmaiņām Kriminālkodeksā, kas skar lielu skaitu augsta līmeņa korupcijas lietu, kā arī par nepamatotu ārēju ietekmi uz Tieslietu padomes un tiesu iestāžu darbu. Padome arī aicina Ziemeļmaķedoniju turpināt centienus vēl vairāk stiprināt pamattiesības, tostarp pie minoritātēm vai kopienām piederošu personu tiesības, mediju brīvību un vārda brīvību.
42. Padome atgādina, ka ir jāpabeidz pārskatīšana un iekļaujoši un savlaicīgi jāīsteno tie reformētie vēlēšanu tiesību akti, kas saskaņoti ar EDSO/ODIHR un Venēcijas komisijas ieteikumiem.
43. Attiecībā uz ekonomiskajiem kritērijiem Padome atzinīgi vērtē gūtos panākumus, jo īpaši fiskālās ilgtspējas jomā, un mudina Ziemeļmaķedoniju turpināt centienus, lai vēl lielākā mērā izpildītu ES iekšējā tirgus prasības un izturētu konkurences spiedienu un tirgus spēkus Savienībā.
44. Padome norāda, ka labas kaimiņattiecības un reģionālā sadarbība joprojām ir būtiski paplašināšanās procesa, kā arī stabilizācijas un asociācijas procesa elementi. Padome atgādina, cik svarīgi ir sasniegt jūtamus rezultātus un godprātīgi īstenot divpusējus nolīgumus, tostarp Prespas nolīgumu ar Grieķiju un sadraudzības, labu kaimiņattiecību un sadarbības līgumu ar Bulgāriju.

45. Padome pauž īpašu atzinību Ziemeļmaķedonijai par tās konsekvento sadarbību ārpolitikas jautājumos un jo īpaši par tās pilnīgo pieskaņošanos ES KĀDP, tostarp ES ierobežojošajiem pasākumiem, un tas ir spēcīgs signāls, kas liecina par Ziemeļmaķedonijas stratēģisko apņēmību virzīties uz ES. Padome atzinīgi vērtē Ziemeļmaķedonijas pastāvīgo aktīvo dalību ES misijās un operācijās saskaņā ar ES KDAP. Padome arī uzteic Ziemeļmaķedoniju par tās aktīvo lomu Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas (EDSO) priekšsēdētāja amatā sarežģītā ģeopolitiskajā situācijā.

ALBĀNIJA

46. Padome atzinīgi vērtē, ka 2022. gada jūlijā notika pirmā starpvaldību konference ar Albāniju. Padome pauž gandarījumu par pagājušajā gadā gūtajiem panākumiem reformu jomā, tostarp par to, ka sekmīgi pabeigtas skrīninga sanāksmes. Padome gatavojas spert nākamos soļus Albānijas pievienošanās procesā un cer pēc iespējas drīzāk atvērt pirmo sarunu kopu.
47. Padome atgādina: lai virzītu ar ES saistītu reformu pieņemšanu, izšķiroši svarīgs joprojām ir iekļaujošs un konstruktīvs politiskais dialogs valstī.
48. Padome pauž gandarījumu par gūtajiem panākumiem, jo īpaši pamatjautājumu jomās un tiesiskuma jomā, par visaptverošas tieslietu reformas īstenošanas turpināšanu un valsts pārvaldes reformu. Padome pauž gandarījumu par to, ka pārbaudes process ir turpinājies stabili progresēt un ir devis reālus rezultātus. Padome uzsver, cik svarīgi ir paātrināt uz ES vērsta reformas un vēl vairāk konsolidēt īstenošanu. Padome pozitīvi vērtē konkrētos rezultātus, ko sasniegušas īpašās struktūras cīņai pret korupciju un organizēto noziedzību, un to, ka turpinās laba sadarbība ar ES un dalībvalstu tiesībsardzības iestādēm. Jāturpina centieni panākt stabilus rezultātus cīņā pret korupciju un organizēto noziedzību. Ir jāpastiprina arī sadarbība izmeklēšanas jomā, tostarp ar Eiropas Biroju krāpšanas apkarošanai (*OLAF*).

49. Padome aicina Albāniju turpināt centienus vēl vairāk stiprināt pamattiesību, mediju brīvības un vārda brīvības, un pie minoritātēm piederošu personu tiesību aizsardzību. Padome mudina īstenot visaptverošu zemes nozares reformu un konsolidēt īpašumtiesības pārredzamā veidā, tostarp, rīkojot apspriedes ar visām attiecīgajām ieinteresētajām personām, arī risinot dokumentu viltošanas gadījumus un strauji virzot reģistrācijas un kompensācijas procesu. Padome atzinīgi vērtē to, ka ir pieņemti sekundārie tiesību akti par minoritātēm, un turpina mudināt Albāniju ātri pieņemt un īstenot saistītos atlikušos noteikumus, kas attiecas uz 2017. gada ietvarlikumu par nacionālām minoritātēm piederošu personu aizsardzību, saskaņā ar Eiropas standartiem un iesaistot visas attiecīgās ieinteresētās personas. Padome arī mudina Albāniju pabeigt visus procesus saistībā ar tautas skaitīšanu saskaņā ar starptautiskajiem standartiem.
50. Migrācijas jomā Albānijai būtu jāturpina atjaunināt savu tiesisko regulējumu ar ES *acquis*. Padome atzīst gūtos panākumus, taču mudina Albāniju pildīt savu apņemšanos pieskaņoties ES vīzu politikai.
51. Attiecībā uz ekonomiskajiem kritērijiem Padome atzinīgi vērtē Albānijas ekonomikas noturību un spēcīgo atveseļošanos un mudina Albāniju turpināt centienus, lai vēl lielākā mērā izpildītu ES iekšējā tirgus prasības un izturētu konkurences spiedienu un tirgus spēkus Savienībā.
52. Padome atzinīgi vērtē Albānijas pastāvīgo konstruktīvo iesaisti reģionālajā sadarbībā. Padome norāda, ka labas kaimiņattiecības un reģionālā sadarbība joprojām ir būtiski paplašināšanās procesa, kā arī stabilizācijas un asociācijas procesa elementi.
53. Padome pauž īpašu atzinību Albānijai par tās konsekventu sadarbību ārpolitikas jautājumos un jo īpaši par tās pilnīgo pieskaņošanos ES KĀDP, tostarp ES ierobežojošajiem pasākumiem, un tas ir spēcīgs signāls, kas liecina par Albānijas stratēģisko apņēmību virzīties uz ES. Padome atzinīgi vērtē Albānijas pastāvīgo aktīvo dalību ES misijās un operācijās saskaņā ar ES KDAP. ES arī atzinīgi vērtē Albānijas kā ANO Drošības padomes nepastāvīgās locekles aktīvo iesaisti noteikumos balstītas starptautiskās kārtības veicināšanā un aizsardzībā.

TURCIJA

54. Padome atgādina visus iepriekšējos Padomes un Eiropadomes secinājumus par Eiropas Savienības attiecībām ar Turciju, tostarp jo īpaši Eiropas Savienības stratēģisko ieinteresētību, lai Vidusjūras austrumdaļā būtu stabila un droša vide un lai ar Turciju izveidotos sadarbībā balstītas un savstarpēji izdevīgas attiecības.
55. ES saglabā gatavību strādāt ar Turciju pakāpeniskā, samērīgā un atgriezeniskā veidā vairākās kopīgu interešu jomās, ievērojot esošos nosacījumus, ko 2021. gada 25. marta izklāstījuši Eiropadomes locekļi un kas izklāstīti iepriekšējos Eiropadomes secinājumos. Padome arī joprojām ir apņēmības pilna uzturēt atklātu un patiesu dialogu, risināt kopīgus izaicinājumus un sadarboties tādās būtiskās kopīgu interešu jomās kā migrācija, sabiedrības veselības, klimata, terorisma apkarošana un reģionāli jautājumi. Padome pieņem zināšanai, ka turpinās augsta līmeņa dialogi starp ES un Turciju par vairākiem no šiem jautājumiem.
56. Padome pienācīgi ņem vērā neseno Turcijas un Grieķijas attiecību uzlabošanos un sagaida, ka tā būs noturīga. Padome pauž gandarījumu par situācijas deeskalāciju Vidusjūras austrumdaļā, un tā būtu jānodrošina arī turpmāk.
57. ES ātri un solidāri reaģēja uz 2023. gada februāra zemestrīcēm, kas skāra dienvidaustrumu Turciju, ar Savienības civilās aizsardzības mehānisma starpniecību nosūtot glābšanas vienības un atbalstu natūrā, un palīdzēja panākt, ka starptautiskā sabiedrība mobilizē vispārējo solījumu 6 miljardu EUR apmērā.

58. Padome joprojām sagaida, ka Turcija nepārprotami apņemsies uzturēt labas kaimiņattiecības un strīdu atrisināšanu mierīgā ceļā, vajadzības gadījumā vēršoties Starptautiskajā Tiesā. Padome, kā norādīts attiecīgajos secinājumos, kā arī 2005. gada 21. septembra deklarācijā, aicina Turciju pildīt savas saistības saskaņā ar sarunu programmu, tostarp pilnībā un bez diskriminācijas īstenot asociācijas nolīguma papildprotokolu attiecībā uz visām dalībvalstīm. Aizvien būtiska ir visu dalībvalstu atzīšana. Turcijai ir jānormalizē attiecības ar Kipras Republiku un jāievēro visu ES dalībvalstu suverenitāte un teritoriālā integritāte, kā arī visas to suverēnās tiesības saskaņā ar ES un starptautiskajām tiesībām, tostarp Apvienoto Nāciju Organizācijas Jūras tiesību konvenciju.
59. Atgādinot iepriekšējos Padomes un Eiropadomes secinājumus, ES joprojām ir apņēmības pilna Kipras problēmai rast visaptverošu risinājumu ANO apstiprinātas sistēmas ietvaros saskaņā ar visām attiecīgajām ANO DP rezolūcijām un atbilstoši principiem, kas ir ES pamatā, un *acquis*. Joprojām ir izšķiroši svarīgi, lai Turcija apņemtos ievērot un veicinātu šādu miermīlīgu noregulējumu, tostarp tā ārējos aspektus. ES aicina ātri atsākt sarunas un ir gatava aktīvi atbalstīt visus ANO vadītā procesa posmus. Padome atgādina, cik svarīgs ir Varošanas statuss, nosoda visas Turcijas vienpusējās darbības, kuras ir pretrunā ANO Drošības padomes rezolūcijām, un atkārtoti aicina minētās darbības nekavējoties atcelt. Padome aicina Turciju ievērot attiecīgās ANO Drošības padomes rezolūcijas, jo īpaši Rezolūcijas 541, 550, 789 un 1251.

60. Saskaņā ar iepriekšējo gadu Padomes secinājumiem, atgādinot arī par Turcijas starptautiskajām saistībām šajā sakarā, Padome atkārtoti pauž nopietnas bažas par pastāvīgo un dziļi satraucošo regresu demokrātijas, tiesiskuma un pamattiesību jomā. Joprojām nopietnas bažas raisa sistēmiskais neatkarības trūkums un nepamatotais spiediens uz tiesu iestādēm, kā arī mediju brīvības un vārda brīvības ierobežojumi. Turcijai būtu jāpastiprina sadarbība ar Eiropas Padomi un tās attiecīgajām struktūrām un iestādēm, jāpievēršas to galvenajiem ieteikumiem, pilnībā jāīsteno Eiropas Cilvēktiesību konvencija (ECTK) un citi starptautiskie cilvēktiesību instrumenti, kuros Turcija ir viena no pusēm, kā arī jāizpilda visi Eiropas Cilvēktiesību tiesas spriedumi saskaņā ar ECTK 46. pantu. Tas, ka Turcija vēl arvien neīsteno ECTK lēmumus, liek apšaubīt tās apņemšanos ievērot tiesiskumu un pamattiesības un savas starptautiskās saistības. Padome aicina Turciju steidzami apvērst negatīvās tendences visās šajās jomās un efektīvi vērsties pret daudzajiem nopietnajiem trūkumiem, kuri norādīti Komisijas ziņojumā.
61. Attiecībā uz ekonomiskajiem kritērijiem Padome mudina Turciju turpināt īstenot pasākumus, lai atgrieztos pie makroekonomikas politikas, kas vairāk orientēta uz stabilitāti, un kļūst aizvien pastāvošās bažas par Turcijas tirgus ekonomikas pienācīgu darbību, tostarp institucionālo un regulatīvo vidi. Padome arī atgādina, ka Turcijai ir jāpilda savi pienākumi attiecībā uz ES un Turcijas muitas savienības īstenošanu, nodrošinot tās efektīvu piemērošanu visās dalībvalstīs. Padome arī atkārtoti atgādina, ka nedrīkst pieļaut, ka preču, tostarp divējāda lietojuma preču, brīva apgrozība novestu pie ES ierobežojošo pasākumu apiešanas.

62. ES un Turcijas 2016. gada paziņojums joprojām ir galvenais satvars sadarbībai migrācijas jomā, un tas turpina dot rezultātus. Saskaņā ar Eiropadomes 2021. gada oktobra secinājumiem Padome sagaida, ka Turcija nodrošinās, lai ES un Turcijas paziņojums tiktu pilnībā un nediskriminējoši īstenots, tostarp attiecībā uz Kipras Republiku, atsāks atgriešanu un novērsīs neatbilstīgu ieceļošanu. Joprojām būtiska nozīme ir ES un Turcijas atpakaļuzņemšanas nolīguma pilnīgai un efektīvai īstenošanai un sadarbībai tieslietu un iekšlietu jomā ar visām ES dalībvalstīm. Padome uzsver, ka ir nepieciešams, lai Turcija pieskaņotos ES vīzu politikai.
63. Padome ar dziļām bažām atzīmē, ka Turcijas ārpolitika, kā izklāstīts Komisijas ziņojumā, arvien vairāk nonāk pretrunā ES kopējās ārpolitikas un drošības politikas prioritātēm, un atkārtoti pauž, ka tā visnotaļ sagaida, ka Turcija visaugstākās prioritātes kārtā pastiprinās pieskaņošanos ES KĀDP nostājām un ierobežojošiem pasākumiem. Padome atzīst Turcijas konstruktīvo lomu Ukrainas graudu eksporta sekmēšanā, taču tā pauž dziļu nožēlu par to, ka Turcija nepievienojas ES ierobežojošajiem pasākumiem, kas pieņemti, reaģējot uz Krievijas agresijas karu pret Ukrainu, un uzsver, ka ir ārkārtīgi svarīgi novērst to apiešanu.
64. Padome ar nožēlu atzīmē, ka Turcija turpina attālināties no Eiropas Savienības, un atgādina par saviem iepriekšējiem secinājumiem, kuros norādīts, ka tādēļ Turcijas pievienošanās sarunas ir faktiski apstājušās, un nav iespējams apsvērt citu sadaļu atvēršanu vai slēgšanu.

BOSNIJA UN HERCEGOVINA

65. Padome pieņem zināšanai Komisijas 2023. gada 8. novembra ziņojumu par Bosniju un Hercegovinu un tās ieteikumu un gaida turpmākās diskusijas Eiropadomē par šo jautājumu.

66. Padome atzinīgi vērtē Bosnijas un Hercegovinas veiktos reformu centienus pēc kandidātvalsts statusa piešķiršanas 2022. gada decembrī. Padome mudina Bosniju un Hercegovinu izpildīt 14 galvenās prioritātes, kas noteiktas Komisijas atzinumā par tās pieteikumu dalībai ES, kuru Padome apstiprināja 2019. gadā, tostarp īstenot visus atlikušos pasākumus, kas norādīti Komisijas ieteikumā par kandidātvalsts statusa piešķiršanu, ņemot vērā Eiropadomes 2022. gada jūnija secinājumus. Neraugoties uz negatīvām norisēm Serbu Republikas administratīvajā vienībā, valsts spēra dažus svarīgus soļus un uzņēmās saistības, lai īstenotu galvenās prioritātes. Padome mudina panākt turpmāku progresu, kas nepieciešams saistībā ar reformām. Padome atgādina, cik svarīgi ir nodrošināt visu pieņemto tiesību aktu pilnīgu atbilstību ES *acquis* un Eiropas standartiem, tostarp Venēcijas komisijas ieteikumiem. ES ir gatava turpināt palīdzēt Bosnijai un Hercegovinai saistībā ar tās reformām un to ilgtspējīgu īstenošanu, tostarp ar reformām, kas vērstas uz tās virzību uz ES.
67. Atsaucoties uz institucionālajiem mehānismiem, kas noteikti Deitonas miera līgumā, Bosnijai un Hercegovinai ir jāveic turpmākas konstitucionālas un vēlēšanu reformas, lai nodrošinātu visu pilsoņu līdztiesību un nediskriminēšanu, jo īpaši, īstenojot Eiropas Cilvēktiesību tiesas (ECT) judikatūru *Sejdić-Finci* lietā. Padome atkārtoti aicina īstenot ierobežotu konstitucionālo un vēlēšanu reformu iekļaujošu procesu, izmantojot patiesu dialogu un saskaņā ar Eiropas standartiem, lai izskaustu visu veidu nevienlīdzību un diskrimināciju vēlēšanu procesā. Padome uzsver, ka nevajadzētu veikt nekādus leģislatīvus vai politiskus pasākumus, kas varētu vairāk apgrūtināt *Sejdić-Finci* nolēmuma un ar to saistīto ECT nolēmumu īstenošanu vai vēl vairāk padziļinātu šķelšanos.
68. Padome mudina visus Bosnijas un Hercegovinas politiskos dalībniekus atturēties un atteikties no provokatīvas šķeltnieciskas retorikas un darbībām, tostarp no valsts suverenitātes, vienotības un teritoriālās integritātes apšaubīšanas, un izbeigt notiesāto kara noziedznieku slavināšanu, kā arī aktīvi veicināt izlīgumu.

69. Padome vēlreiz apliecina nelokāmo apņemšanos attiecībā uz ES perspektīvu Bosnijai un Hercegovinai kā atsevišķai, vienotai un suverēnai valstij.
70. Padomei ir nopietnas bažas par tiesību aktiem un iniciatīvām Serbu Republikas administratīvajā vienībā, kuri ir pretrunā Bosnijas un Hercegovinas virzībai uz ES, tostarp par separātisko retoriku un valsts konstitucionālās kārtības apšaubīšanu. Padome pauž nožēlu par to, ka Serbu Republikas administratīvajā vienībā ir pieņemts tiesību akts par Bosnijas un Hercegovinas Konstitucionālās tiesas lēmumu nepiemērojamību administratīvajā vienībā. Padome uzsver, ka ir jāievēro Bosnijas un Hercegovinas suverenitāte, teritoriālā integritāte, konstitucionālā kārtība, tostarp Konstitucionālās tiesas lēmumi, kā arī tās starptautiskais statuss. Jebkurai rīcībai, kas ir pretrunā šiem principiem, būs nopietnas sekas.
71. Padome atzīmē nelielu progresu un uzsver, ka ir jāstiprina tiesiskums, tostarp, pieņemot jaunu likumu par Augsto tiesu un prokuroru padomi un pieņemot likumu par tiesām. Tā aicina Bosniju un Hercegovinu veikt izšķirošus pasākumus cīņā pret korupciju un organizēto noziedzību, lai panāktu rezultātus izmeklēšanā un notiesāšanā, tostarp attiecībā uz augsta līmeņa korupciju un organizēto noziedzību. Tā atzinīgi vērtē Eiropola kontaktpunkta darbības uzsākšanu. Konstitucionālās tiesas nolēmumi ir jāievēro pilnībā.
72. Padome atzīmē, ka pamattiesību jomā veiktie centieni ir nelieli, taču atzinīgi vērtē to, ka ombuds ir izraudzīts par spīdzināšanas novēršanas mehānismu, un aicina Bosniju un Hercegovinu ievērojami kāpināt reformu centienus cilvēktiesību, dzimumu līdztiesības un nediskriminēšanas jomā, jo īpaši apkarojot vardarbību ģimenē, vardarbību pret sievietēm un ar dzimumu saistītu vardarbību un nodrošinot LGBTI tiesības.

73. Padome pauž nožēlu par regresu vārda brīvības un mediju brīvības jomā un mudina Bosniju un Hercegovinu garantēt žurnālistu drošību un – draudu un vardarbības gadījumos – pienācīgus turpmākus pasākumus tiesās. Padome pauž dziļu nožēlu par to, ka Serbu Republikas administratīvajā vienībā ir atkārtoti ieviesti kriminālsodi par neslavas celšanu, un nožēlo to, ka administratīvās vienības asamblejā nesen pirmajā lasījumā tika pieņemts likumprojekts, kurā pilsoniskās sabiedrības grupas tiek apzīmētas kā “ārvalstu aģenti”, un tas rada pamatu lielām bažām.
74. Padome pauž gandarījumu par to, ka ir gūti zināmi panākumi valsts pārvaldes reformā, jo īpaši par to, ka ir pieņemts likums par brīvu piekļuvi informācijai. Tā sagaida, ka tiks veikti turpmāki pasākumi, lai nodrošinātu profesionālu un depolitizedu civildienestu. Turklāt, lai nodrošinātu koordināciju tiesību aktu saskaņošanā, Padome stingri mudina Bosniju un Hercegovinu izstrādāt valsts programmu *acquis* pieņemšanai.
75. Padome pauž gandarījumu par pozitīvajiem pasākumiem, kas veikti, lai uzlabotu migrācijas pārvaldību un koordināciju, jo īpaši par likuma par ārvalstniekiem pieņemšanu. Tā aicina valsti pilnībā pieskaņoties ES vīzu politikai, noslēgt *Frontex* statusa nolīgumu ar ES un nodrošināt patvēruma pieejamību.
76. Attiecībā uz ekonomiskajiem kritērijiem Padome atzīmē, ka funkcionējošas tirgus ekonomikas izveides jomā Bosnija un Hercegovina atrodas agrīnā posmā.
77. Padome pauž gandarījumu par to, ka ir atjaunotas pilnvaras operācijai *EUFOR Althea*, kam joprojām ir svarīga loma, atbalstot Bosnijas un Hercegovinas iestādes, lai uzturētu drošu vidi visiem pilsoņiem.
78. Padome atkārtoti uzsver, cik svarīga ir pastāvīga sadarbība starptautiskajiem dalībniekiem, un pauž atbalstu Augstā pārstāvja un viņa biroja misijai īstenot 5+2 programmu.

79. Padome mudina Bosniju un Hercegovinu turpināt aktīvi iesaistīties reģionālā sadarbībā un labu kaimiņattiecību veidošanā un ātri ratificēt visus reģionālās mobilitātes nolīgumus saskaņā ar Berlīnes procesu.
80. Padome pauž atzinību par Bosnijas un Hercegovinas būtiskajiem uzlabojumiem saskaņošanā ar ES kopējo ārpolitiku un drošības politiku, kas liecina par tās skaidro apņemšanos virzīties uz ES. Padome mudina Bosniju un Hercegovinu turpināt šo pozitīvo tendenci un aicina Bosniju un Hercegovinu nodrošināt ierobežojošo pasākumu pilnīgu īstenošanu, tostarp attiecībā uz Krieviju un Baltkrieviju.

KOSOVA

81. Padome pauž gandarījumu par Kosovas nepārtraukto apņemšanos virzīties ceļā uz Eiropu un īstenot ar to saistītās reformas. ES ir gatava arī turpmāk palīdzēt Kosovai saistībā ar tās reformām un to ilgtspējīgu īstenošanu, tostarp ar reformām, kas vērstas uz tās virzību uz ES. Padome cerīgi raugās uz to, ka 2024. gada 1. janvārī attiecībā uz Kosovu stāsies spēkā vīzu režīma liberalizācija.
82. Padome pauž gandarījumu par nozīmīgo progresu saistībā ar vēlēšanu reformu, kurā ņemti vērā vairāku secīgu ES vēlēšanu novērošanas misiju ilgstoši dotie ieteikumi, un mudina Kosovu īstenot jaunos tiesību aktus pirms nākamajām vispārējām vēlēšanām.
83. Padome atzīmē, ka panākts neliels progress attiecībā uz tiesiskumu, cīņu pret organizēto noziedzību un korupciju, un aicina Kosovu uzlabot esošo instrumentu īstenošanu, lai aizsargātu tiesu sistēmas integritāti, neatkarību un efektivitāti, un turpināt valsts pārvaldes reformu. Būtu jāpanāk papildu progress, lai efektīvi veicinātu pamattiesības, tostarp dzimumu līdztiesību, kā arī mazākuma kopienu un LGBTI tiesības un nodrošinātu kultūras un reliģiskā mantojuma pilnīgu aizsardzību. Padome mudina Kosovu īstenot likumu par vardarbības ģimenē, vardarbības pret sievietēm un ar dzimumu saistītas vardarbības novēršanu un aizsardzību pret to. Kosovai bez turpmākas kavēšanās būtu jāīsteno Konstitucionālās tiesas lēmums par Dečani klosteri. Padome atkārtoti izsaka bažas par vārda brīvības trūkumu un ierobežoto plurālismu Kosovs ziemeļos.

84. Padome ir dziļi nobažījiesies par situāciju Kosovs ziemeļos, tostarp drošības jomā. Spriedzi vēl vairāk ir palielinājuši vairāki Kosovs un Serbijas vienpusējie pasākumi, kā arī Kosovs serbu kolektīva atkāpšanās no Kosovs iestādēm un tas, ka viņi boikotējuši aprīļa pašvaldību vēlēšanās Kosovs ziemeļos. Padome stingri nosoda Kosovs serbu protestētāju vardarbīgos aktus, kas 2023. gada 29. maijā tika vērsti pret iedzīvotājiem, *KFOR* spēkiem, tiesībsardzības iestādēm un medijiem. Pēc iespējas drīz būtu jāsarīko jaunas vietējās vēlēšanas Kosovs ziemeļos, un Kosovs serbiem būtu aktīvi jāpiedalās bez jebkādiem priekšnosacījumiem. Kosovs serbiem būtu arī jāatgriežas iestādēs, kuras viņi pametuši. Kosovai būtu jāatvieglo un Serbijai būtu jāveicina šī atgriešanās.

Padome atgādina, ka saskaņā ar 3. jūnija paziņojumu, ko ES vārdā sniedza Augstais pārstāvis, ES īsteno atgriezeniskus pasākumus attiecībā uz Kosovu tāpēc, ka trūkst izlēmīgas rīcības, lai mazinātu saspīlējumu Kosovs ziemeļos. Padome pauž gandarījumu par to, ka Kosova ir spērusi soļus, lai izpildītu dažus ES lūgumus. Padome atgādina, ka ES ir gatava atcelt pasākumus, ja tiks panākts turpmāks progress esošo ES lūgumu izpildē. Padome turpinās sekot šim jautājumam un pie tā atgriezīsies, pamatojoties uz Augstā pārstāvja ziņojumu par šo lūgumu izpildi.

Padome atkārtoti uzsver, ka vardarbībai nav nekāda attaisnojama, un stingri nosoda vardarbīgo uzbrukumu Kosovs policijai 2023. gada 24. septembrī. Padome ņem vērā Kosovs policijas uzlaboto sadarbību ar *EULEX* saistībā ar šo uzbrukumu. Padome pauž gandarījumu par pastiprināto *KFOR* klātbūtni, jo īpaši pie robežas/robežlīnijas demarkācijas starp Kosovu un Serbiju. Kosovai un Serbijai ir jāturpina pastāvīgi deeskalācijas centieni, jāatturas no vienpusējām un provokatīvām darbībām, kas varētu izraisīt spriedzi un vardarbību, un jāpārtrauc šķeltnieciska retorika. Padome atgādina, ka saskaņā ar Eiropadomes 2023. gada 26. un 27. oktobra secinājumiem tad, ja pusēm saspīlējumu neizdosies mazināt, tam būs sekas.

85. Padome sagaida, ka gan Kosova, gan Serbija atradīs ilgtspējīgu risinājumu situācijai Kosovai ziemeļos, kas garantētu drošumu, drošību un līdzdalības demokrātiju visiem iedzīvotājiem.
86. Padome sagaida, ka Kosova godprātīgi un kompromisa garā iesaistīsies ES veicinātajā dialogā, lai bez turpmākas kavēšanās panāktu visaptverošu juridiski saistošu nolīgumu ar Serbiju par attiecību normalizēšanu saskaņā ar starptautiskajām tiesībām un ES *acquis*. Šajā nolīgumā būtu jāpievēršas visiem būtiskajiem neatrisinātajiem jautājumiem, un tam tādējādi būtu jāveicina reģionālā stabilitāte. Attiecību normalizēšana un dialoga saistību izpilde ir būtiski priekšnoteikumi abu pušu virzībai ceļā uz Eiropu, un progresa trūkuma gadījumā abas puses riskē zaudēt nozīmīgas iespējas.
87. Padome atzinīgi vērtē 2023. gada februārī un martā pieņemto nolīgumu par virzību uz Kosovai un Serbijai attiecību normalizēšanu un tā īstenošanas pielikumu un pauž nožēlu par to, ka abas puses šo nolīgumu neīsteno, kā arī par to, ka netiek pildītas vēl citas saistības, par ko vienojās ES veicinātajā dialogā, kuru vadīja Augstais pārstāvis un atbalstīja ES īpašais pārstāvis. Tā aicina Kosovu un Serbiju tos pilnībā ievērot un īstenot bez kavēšanās un bez nosacījumiem. Tas ietver Serbu vairākuma pašvaldību asociācijas/kopienas izveidi. Padome atzinīgi vērtē Kosovai un Serbijai gatavību pieņemt statūtu projektu, ko pusēm iesniedzis ES dialoga veicinātājs, ar nosacījumu, ka ir jāveic turpmāks darbs uz šā pamata.
88. Padome lūdz ES īpašo pārstāvi Belgradas un Prištinas dialogam un citiem Rietumbalkānu reģionālajiem jautājumiem atjaunināt nākamās Kosovai īpašās grupas normalizācijas jautājumos darba kārtību, lai atspoguļotu Kosovai saistības, kas izriet no nolīguma un tā īstenošanas pielikuma.
89. Padome atkārtoti atzīmē Kosovai Specializētās palātas un Specializētās prokuratūras darba nozīmi un savu atbalstu tam un uzsver gatavību tām sniegt palīdzību pilnvaru īstenošanā.

90. Padome atgādina, cik svarīga ir Kosovas cieša sadarbība ar *EULEX* misiju, kā arī ar citiem attiecīgiem starptautiskiem dalībniekiem.
91. Attiecībā uz ekonomiskajiem kritērijiem Padome atzīmē, ka funkcionējošas tirgus ekonomikas izveides jomā Kosova atrodas starp agrīnu posmu un zināmu sagatavotības līmeni.
92. Padome aicina Kosovu steidzami aktīvi un konstruktīvi iesaistīties reģionālās sadarbības pasākumos un pildīt saistības, ko tā uzņēmusies CBTN un Stabilizācijas un asociācijas nolīgumā, tostarp atciet lēmumu aizliegt preču importu no Serbijas. Padome atzinīgi vērtē to, ka Kosova ir ratificējusi trīs “Berlīnes procesa vienošanās” par brīvu pārvietošanos un kvalifikāciju savstarpēju atzīšanu, ko panāca 2022. gadā.
93. Padome pauž atzinību par Kosovas stingro nosodījumu Krievijas agresijas karam pret Ukrainu, tās skaidro ģeostratēģisko orientāciju, kā arī brīvprātīgu pieskaņošanos ES kopējai ārpolitikai un drošības politikai un par pastāvīgu ES ierobežojošo pasākumu piemērošanu, kas ir spēcīgs apliecinājums Kosovas izdarītajai stratēģiskajai izvēlei un vietai vērtību kopienā.

UKRAINA

94. Padome atkārtoti pauž stingru nosodījumu Krievijas agresijas karam pret Ukrainu. Padome atkārtoti pauž Eiropas Savienības nelokāmo atbalstu Ukrainas neatkarībai, suverenitātei un teritoriālajai integritātei tās starptautiski atzītajās robežās un tās neatņemamām tiesībām uz paš aizsardzību pret Krievijas agresiju. ES turpinās atbalstīt Ukrainu un Ukrainas tautu saistībā ar joprojām notiekošo Krievijas karu tik ilgi, cik tas būs nepieciešams.
95. Padome atzinīgi vērtē būtisko progresu, ko Ukraina ir panākusi virzībā uz to mērķu sasniegšanu, kuri ir pamatā tās kandidātvalsts statusam, neraugoties uz to, ka Ukraina ir pakļauta uzbrukumam.
96. Padome pieņem zināšanai Komisijas 2023. gada 8. novembra ziņojumu par Ukrainu un tās ieteikumus un gaida turpmākās diskusijas Eiropadomē par šo jautājumu.

97. ES ir gatava arī turpmāk palīdzēt Ukrainai saistībā ar tās reformām un to ilgtspējīgu īstenošanu, tostarp ar reformām, kas vērstas uz tās virzību uz ES, un aizvien ir apņēmības pilna atbalstīt Ukrainas atjaunošanu, atveseļošanu un rekonstrukciju.
98. Padome atzīst Ukrainas apņemšanos panākt progresu tiesiskuma un tiesu sistēmas, un publiskās pārvaldes reformu visaptverošā un konsekventā īstenošanā un atzinīgi vērtē panākto progresu, un mudina Ukrainu apņēmīgi turpināt šo virzību, kas joprojām ir būtiska Ukrainas noturības stiprināšanai un turpmākam progresam paplašināšanās procesā.
99. Padome atzinīgi vērtē to, ka ir ieviests tiesiskais un institucionālais satvars pamattiesību jomā, un pauž gandarījumu par Ukrainas tiesību aktu saskaņošanu ar ES *acquis* audiovizuālo mediju pakalpojumu jomā.
100. Attiecībā uz cīņu pret korupciju Padome atzinīgi vērtē progresu, kas gūts, nodrošinot korupcijas apkarošanas iestāžu neatkarīgu un efektīvu darbību. Ukrainai būtu jāturpina vēl vairāk stiprināt korupcijas apkarošanas iestādes un pasākumus un vēl vairāk jāuzlabo savi rezultāti izmeklēšanā un notiesāšanā, tostarp attiecībā uz augsta līmeņa korupcijas lietām. Attiecībā uz pasākumiem, kuru mērķis ir ierobežot oligarhu pārmērīgo ietekmi, Padome atzīst, ka ir īstenoti svarīgi sistēmiski risinājumi, un sagaida turpmāku progresu šajā sakarā. Padome atzinīgi vērtē to, ka virzās uz priekšu Ukrainas nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas tiesību aktu saskaņošana ar *FATF* standartiem. Padome pieņem zināšanai pasākumus, kas veikti attiecībā uz to personu tiesībām, kuras pieder pie nacionālajām minoritātēm, un cerīgi raugās uz turpmākiem pasākumiem, ko ieteikusi Venēcijas komisija.
101. Aizvien notiekošās Krievijas agresijas dēļ Ukrainai ir nācies saskarties ar ārkārtējām grūtībām monetārās politikas īstenošanas un vispārējā ekonomikas pārvaldības jomā. Īpaši svarīgi – arī ņemot vērā rekonstrukcijas centienus – ir nodrošināt valsts tirgus ekonomikas funkcionēšanu un tās regulatīvo iestāžu, jo īpaši Centrālās bankas, kas jau ir veikusi izšķirošus pasākumus, neatkarību.

102. Padome atzinīgi vērtē Ukrainas centienus uzlabot energoapgādes drošību un piegādes neatkarību. Ņemot vērā pastāvīgos uzbrukumus Ukrainas energoinfrastruktūrai, ES ir gatava turpināt sniegt atbalstu, lai stiprinātu tās energosistēmas noturību.
103. Padome liek uzsvaru uz to, ka jāturpina padziļināt ES nozaru sadarbība ar Ukrainu, un uz Ukrainas integrāciju ES iekšējā tirgū, pamatojoties uz Ukrainas un ES Asociācijas nolīguma, tostarp padziļinātas un visaptverošas brīvās tirdzniecības zonas (*DCFTA*), pastiprinātu īstenošanu.
104. Padome atzinīgi vērtē Ukrainas stratēģisko apņēmību virzīties uz ES un to, ka tā lielā mērā pieskaņojusies ES kopējās ārpolitikas un drošības politikas nostājām un ierobežojošajiem pasākumiem. Tā mudina Ukrainu turpināt šo pozitīvo tendenci virzībā uz pilnīgu pieskaņošanu, tostarp saskaņā ar suverenitātes un teritoriālās integritātes principiem.

MOLDOVA

105. Padome atzinīgi vērtē būtisko progresu, ko Moldova ir panākusi virzībā uz to mērķu sasniegšanu, kuri ir pamatā tās kandidātvalsts statusam, neraugoties uz būtiskām problēmām, ko rada Krievijas agresijas karš pret Ukrainu un hibrīddarbības pret Moldovu.
106. Padome pieņem zināšanai Komisijas 2023. gada 8. novembra ziņojumu par Moldovu un tās ieteikumus un gaida turpmākās diskusijas Eiropadomē par šo jautājumu.
107. ES ir gatava turpmāk palīdzēt Moldovai saistībā ar tās reformām un to ilgtspējīgu īstenošanu, tostarp ar reformām, kas vērstas uz tās virzību uz ES.
108. Attiecībā uz pamatjautājumiem Padome atzīst Moldovas nepārprotamo apņemšanos īstenot reformu procesu un veiktos izlēmīgos pasākumus un uzsver, cik svarīgi ir saglabāt pastāvīgu un reālu virzību reformu procesā, jo īpaši tiesiskuma, tieslietu un pamattiesību, tostarp pie minoritātēm piederošu personu tiesību, jomā.

109. Padome mudina Moldovu turpināt virzīt uz priekšu visaptverošu tieslietu reformu, tostarp pārbaudes procesu, kā arī cīņu pret korupciju, galveno uzmanību pievēršot attiecīgo iestāžu stiprināšanai un stabilu rezultātu panākšanai izmeklēšanā un notiesāšanā, tostarp attiecībā uz augsta līmeņa korupcijas lietām. Padome atzinīgi vērtē Moldovas sistēmisko pieeju deoligarhizācijai un mudina turpināt rīcības plāna īstenošanu.
110. Padome ņem vērā EDSO/ODIHR sākotnējos konstatējumus, kas liecina, ka vietējās vēlēšanas 5. novembrī noritējušas mierīgi un sarežģītos apstākļos tikušas pārvaldītas efektīvi. Tomēr tika novērota negatīva ietekme uz vēlēšanu procesu saistībā gan ar ārēju iejaukšanos, gan ierobežojošiem pasākumiem, kas tika noteikti valsts drošības apsvērumu dēļ. Saistībā ar gaidāmajām prezidenta un parlamenta vēlēšanām Padome aicina Moldovu nodrošināt to, lai pasākumi ļaunprātīgas iejaukšanās novēršanai atbilstu starptautiskajiem standartiem.
111. Padome atzinīgi vērtē Moldovas noturību pret Krievijas bezprecedenta hibrīddarbībām un atkārtoti apstiprina ES atbalstu šajā sakarā, tostarp ar ES partnerības misijas Moldovas Republikā starpniecību.
112. Padome atzinīgi vērtē Moldovas centienus uzlabot energoapgādes drošību un piegādes neatkarību. Moldovai ir vēl vairāk jāpalielina ražošanas jauda un jāpastiprina pasākumi, kas saistīti ar atjaunīgo enerģiju un energoefektivitāti, jo īpaši ar palīdzību no Moldovas atbalsta paketes.
113. Atzīstot progresu saistībā ar ekonomikas un finanšu sektora reformu, Padome uzsver, cik svarīgi ir turpināt pārveidojošas ekonomikas reformas, nozaru sadarbību un Moldovas integrāciju ES iekšējā tirgū, pamatojoties uz ES un Moldovas Asociācijas nolīguma, tostarp padziļinātas un visaptverošas brīvās tirdzniecības zonas, pastiprinātu īstenošanu.

114. Padome atzinīgi vērtē Moldovas pastāvīgos centienus stiprināt valsts pārvaldes un publisko finanšu pārvaldības sistēmu un aicina Moldovu turpināt stiprināt savas administratīvās un institucionālās spējas visos līmeņos. Būtu jāturpina sistēmiska iesaiste ar pilsonisko sabiedrību reformu jomā un savlaicīgāk un pārredzamāk jāapspriežas likumdošanas procesā.
115. Padome atkārtoti pauž apņēmību atbalstīt Moldovas Republikas suverenitāti un teritoriālo integritāti tās starptautiski atzītajās robežās.
116. Padome atzinīgi vērtē Moldovas stingro un principiālo nostāju, nosodot Krievijas agresiju pret Ukrainu. Padome atzinīgi vērtē Moldovas stratēģisko apņēmību virzīties uz ES un to, ka tā ir ievērojami palielinājusi pieskaņošanas ES kopējās ārpolitikas un drošības politikas nostājām un ierobežojošajiem pasākumiem. Tā mudina Moldovu turpināt šo pozitīvo tendenci virzībā uz pilnīgu pieskaņošanu, tostarp saskaņā ar suverenitātes un teritoriālās integritātes principiem.

GRUZIJA

117. Padome pieņem zināšanai Komisijas 2023. gada 8. novembra ziņojumu par Gruziju un tās ieteikumu un gaida turpmākās diskusijas Eiropadomē par šo jautājumu.
118. Padome aicina Gruziju demonstrēt skaidru apņemšanos attiecībā uz ES vērtībām, turpināt virzību saistībā ar reformu programmu un iekļaujošā, jēgpilnā un neatgriezeniskā veidā izpildīt Komisijas noteiktos nosacījumus, lai turpinātu virzību uz dalību Eiropas Savienībā nākotnē.
119. Padome pienācīgi ņem vērā lielākās daļas Gruzijas iedzīvotāju patieso vēlmi pievienoties ES. Padome pauž gandarījumu par kopumā labo tiesisko regulējumu, institucionālo struktūru un aktīvo pilsonisko sabiedrību, tostarp uzraugošām organizācijām, un atgādina, ka šie elementi nodrošina Gruzijai stabilu pamatu, lai virzītu uz priekšu reformas demokrātijas un tiesiskuma jomā.

120. Attiecībā uz dažiem paplašināšanās pamatjautājumiem Padome jo īpaši atzīst vispārējo progresu valsts pārvaldes reformas, publiskā iepirkuma un ekonomikas reformu jomā. Padome pauž gandarījumu par to, ka Gruzija kopumā gatavojas uzņemties dalības pienākumus, mudina pastāvīgi saskaņot tiesību aktus ar ES *acquis* un standartiem, vēl vairāk padziļinot nozaru sadarbību ar ES, kas pamatojas uz ES un Gruzijas Asociācijas nolīguma, tostarp padziļinātas un visaptverošas brīvās tirdzniecības zonas, pastiprinātu īstenošanu. Tā arī mudina Gruziju turpināt izpildīt vīzu režīma liberalizācijas kritērijus.
121. Padome aicina visus Gruzijas politiskos dalībniekus demonstrēt konstruktīvu sadarbību un dialogu, pārvarēt polarizāciju un atturēties no darbībām, kas varētu vēl vairāk padziļināt politisko spriedzi un vājināt valsts demokrātijas institūcijas un reformu programmu. Turklāt Padome atgādina, ka Gruzija ir apņēmusies garantēt, ka pilsoniskā sabiedrība spēj brīvi darboties un aktīvā, iekļaujošā un jēgpilnā veidā piedalīties politikas veidošanas procesā. Tas nodrošinātu efektīvāku un ilgtspējīgāku progresu reformu īstenošanā pamatjautājumu jomās, jo īpaši tiesiskuma un pamattiesību jomā.
122. Padome arī uzsver, cik svarīgi ir cīnīties pret dezinformāciju un pret ES un tās vērtībām vērstu ārvalstu īstenotu informācijas manipulāciju un iejaukšanos, un aicina Gruziju šajā nolūkā veikt jēgpilnus pasākumus.
123. Padome atkārtoti uzsver, ka arī turpmāk valsts prioritātei vajadzētu būt demokrātijas institūciju pienācīgai darbībai un reformām, kas saistītas ar tieslietām un tiesiskumu. Padome uzsver, ka ir vēl vairāk jāstiprina un jānodrošina visu valsts iestāžu, jo īpaši tiesu, prokuratūras un monetāro iestāžu, pilnīga neatkarība, pārskatatbildība un objektivitāte saskaņā ar Eiropas standartiem un Venēcijas komisijas ieteikumiem. Padome uzsver, cik svarīgi ir gūt stabilus rezultātus korupcijas un organizētās noziedzības lietu izmeklēšanā un deoligarhizācijas darbību īstenošanā, izmantojot sistēmisku pieeju.

124. Attiecībā uz vēlēšanu reformu Padome atgādina, ka stabila sistēma, kas atbilst Eiropas un starptautiskajiem standartiem, joprojām ir vitāli svarīga demokrātijas stiprināšanai. Padome aicina Gruziju nodrošināt brīvu, taisnīgu un konkurētspējīgu vēlēšanu procesu, jo īpaši 2024. gadā, un pilnībā īstenot iepriekšējās vēlēšanās EDSO/ODIHR un Eiropas Padomes/Venēcijas komisijas dotos ieteikumus.
125. Padome atkārtoti uzsver, ka Gruzijai ir jānodrošina pilnīga pamattiesību ievērošana, tostarp mediju brīvība un plurālisms, tiesības uz uzskatu, pulcēšanās un vārda brīvību un LGBTI aizsardzība pret iebiedēšanu, kā arī vardarbību un diskrimināciju.
126. Padome atkārtoti apstiprina ES atbalstu Gruzijas suverenitātei, neatkarībai un teritoriālajai integritātei tās starptautiski atzītajās robežās un uzsver, ka ES joprojām ir stingri apņēmusies iestāties par konfliktu miermīlīgu risināšanu un īstenot neatzīšanas un iesaistīšanās politiku, tostarp, izmantojot ES pārraudzības misijas klātbūtni Gruzijā.
127. Padome uzsver, ka tā visnotaļ sagaida, ka Gruzija ievērojami pastiprinās pieskaņošanos ES kopējās ārpolitikas un drošības politikas nostājām un ierobežojošajiem pasākumiem, tostarp saskaņā ar suverenitātes un teritoriālās integritātes principiem. Tā arī aicina Gruziju prioritārā kārtā apvērst negatīvo tendenci un panākt progresu ceļā uz pilnīgu pieskaņošanos. Tas skaidri liecinātu par valsts stratēģisko izvēli par labu dalībai ES. Padome mudina Gruziju turpināt labo sadarbību ar ES, lai novērstu ES ierobežojošo pasākumu, tostarp pret Krieviju un Baltkrieviju vērsto ierobežojošo pasākumu, apiešanu.